

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İN DOSTLARI*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyenleri!

Cumanız mübarek olsun... Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikrâmı dünyada, ahirette üzerinize olsun... İki cihanda Mevlâm cümlelerinizi sevdiklerinizle beraber aziz ve bahtiyar eylesin; mutlu olun, her şey gönlünüzce olsun...

a. Namaz, Oruç ve Guslün Önemi

Misafir olan bir hacı kardeşime hadis kitabını verdim, kur'a ile bir sayfa açmasını söyledim. O sayfada çok hoşuma giden kelimeler var, mühim birtakım konulara temas ediyor. Onun için, o hadis-i şeriften başlamak istiyorum. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹

ثَلَاثٌ مَنْ حَافِظٌ عَلَيْهِنَّ فَهُوَ وَلِيٌّ
حَقًّا وَمَنْ ضَيَّعَهُنَّ فَهُوَ عَدُوٌّ حَقًّا
الصَّلَاةُ وَالصَّوْمُ وَالْجَنَابَةُ
(ض. عن الحسن مرسال)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.19, no:2749; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten. *Dâra Kutnî, İlel*, c.VIII, s.243, no:1549; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1279, no:43336; *Münâvî, el-Ehâdîsü'l-Kudsiyye*, c.I,

RE. 263/10 (*Selâsün men hàfeza aleyhinne fehüve veliyyî hakkan, ve men dayyaahünne fehüve adüvvî hakkan: Es-salâtü, ve's-savmu, ve'l-cenâbetü*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl..*

Hasan-ı Basrî Hazretleri'nden mürsel olarak rivayet edilmiş.

Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

(*Selâsün*) “Üç husus vardır, üç mesele vardır, üç amel vardır, üç davranış vardır. (*Men hàfada aleyhinne*) Kim bunlara riâyete devam ederse; bunları kollamaya, bunları yapmaya, bunları uygulamaya devam ederse; bu üç şeye sımsıkı sarılır, onları yapmaya devam ederse; (*fehüve veliyyî hakkan*) o gerçekten benim dostumdur. (*Ve men dayyaahünne*) Kim bunları icrâ edemezse, îfâ edemezse, muhafaza edemezse, bunlara devam edemezse, bunları yapamazsa, bu üç şeyi ihmal ederse; (*fehüve adüvvî hakkan*) o benim gerçekten düşmanımdır...”

Bakın çok önemli! Yâni, şu üç şeyi kim yaparsa, yapan Peygamber Efendimiz'in hakîkten dostudur, dostu olacak. Efendimiz SAS, “dostumdur” diyor. “Yapmayan da, yapamayan, ihmal eden veya kaçırın da, riâyet etmeyen de benim hakîkten düşmanımdır.” buyuruyor. Rasûlüllah Efendimiz'in velisi, dostu, ahbabı olmak ne kadar güzel şey! Peygamber Efendimiz'in düşmanı olmak, onun düşman seçtiği bir kimse durumuna düşmek, düşman bellediği bir kimse durumuna gelmek de ne kadar kötü!

Tabii merak ediyorsunuz bu üç şey nedir diye...

SAS Efendimiz sıralıyor:

1.(*Es-salâtü*) Birincisi namaz... Yâni, kim namazını kılsa, namazlarına müdâvim olursa, namazlarını ihmal etmezse, kaçırmazsa, namazlı bir müslüman olursa, o zaman bu üç şeyden bir tanesi tamam. Rasûlüllah Efendimiz'in dostu olma durumuna doğru gidiyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim, tabii bilinen şey, namazın farz olduğu, önemli bir ibadet olduğu, başka hadis-i şeriflerde de çok üzerinde durularak beyan edilmiş ama, bu hadis-i şerifteki ifade önemli: "Yapan benim dostumdur, yapmayan düşmanımdır." diyor.

Şimdi, tabii biliyorum, komşularımızdan, tanıdıklarımızdan, dostlarımızdan, ülkemizdeki vatandaşlarımızdan, başka müslümanların durumlarından, hattâ mukaddes beldelerden neler duyuyorum, neler duyuyorum... Namaz kılamıyor, kılmıyor, kıldırılmıyor nefsi, tembelleniyor. Şeytan bir mânîler buluyor, bir şeyler yapıyor, engelliyor. Namaz kılmasına mânî olabiliyor bazı insanların. Çok büyük mahrûmiyet, çok tehlikeli bir şey. Peygamber SAS Efendimiz'in sevmediği bir insan durumuna düşecek, düşmanı olan bir insan durumuna gelecek insan.

Namaza çok dikkat etmemiz lâzım! Çünkü namaz, devam edildiği zaman çok büyük sonuçlar getiren, müslümana çok güzel vasıflar kazandıran çok önemli bir ibadet! Çok önemli bir ibadet!

“—Kusura bakmayın Rabbimiz, affetsin, işte maalesef... Evet, doğrusun hocam, haklısın ama işte yapamıyoruz, ihmâl ediyoruz. İnşâallah düzelterek hocam!” filân diyorlar söylediğimiz zaman.

Hattâ insanın yakınlarından olabiliyor, ailesinden olabiliyor. Çocuğuna söz geçiremiyor, delikanlı namaz kılmıyor. Kızına söz geçiremiyor, damadına söz geçiremiyor... vs. Yâni bu gibi durumlar da olabilir.

Tabii dinleyicilerim kendi hallerini, durumlarını, yakınlarını göz önüne getirirler. Sorumlu babalar, anneler bu hadis-i şerife dikkat ederler. Dinleyen kardeşlerimin içinde de şeytana uyup, nefse aldanıp, tembellenip de namaz kılmayan varsa, bundan sonra abdestini alsın, hemen bu konuşmayı dinlediği zamandaki vakit namazını kılmaktan işe başlasın!

“—Sonra yapacağım!” dedi mi, geç olur. O zaman o sonraki vakte kadar, sonra yapacağım dediği vakte kadar, şeytan onusunuçta gene aldatır, gene gevşetir. İşin heyecanı geçince, sıcağı geçince, yine ona namaz kıldırmaz. İnsan iyi bir şeyi kararlaştırdı mı, hemen yapmalı! Namaza çok dikkat edeceğiz. Birincisi bu...

2. (Ve's-savm) İkincisi oruç... Mühim olan Ramazan'da farz olan orucu tutmaktır ve çok kimse de tutuyor. Tutamayanlar da oluyor. “İşte şu hastalığım var, bu hastalığım var, doktor tutmama izin vermiyor...” filân diye bahaneler bulanlar oluyor. “İnşâallah ileride tutacağım!” diyenler oluyor...

Oruç da çok önemli! Oruç da insanın nefsinin terbiye etmeye yarayan bir ibadet. Ramazan'ın dışında da oruçlar var. Onların sevaplarını sizlere bazı sohbetlerimde açıkladım. Ramazan'ın dışında ne kadar sevaplı oruçlar var! Ne kadar güzel oruçlar var! Onları da tutmak lâzım!

3. Üçüncüsü de (*Ve'l-cenâbetü*); bu, gusül hali demek aslında, gusül hâli olmak demek. Bundan murad Allah-u a'lem, herhalde Rasûlullah SAS Efendimiz tek kelimeyle veciz olarak söylemiş; geniş olarak anlamı, insanın boy abdesti alması, boy abdesti almadan gezmemesi... Yâni boy abdesti alması gereken durum olduğu halde, o abdesti almadan durmamak kastediliyor olmalı.

Zâten biliyorsunuz, yine sohbetlerimde çok söylemişimdir. Abdestli gezmek Peygamber SAS Efendimiz'in kendisinin âdet-i seniyyesi idi, âdet-i nebeviyyesi idi. Daima abdestli gezer, hiç abdestsiz bulunmazdı. Abdest bozduğu yerden suyun olduğu yere gelinceye kadar bile, arada abdestsiz kalmamak için teyemmüm abdesti alırdı. Evliyâullah büyüklerimiz de böyle yapmışlardır. Bize de tavsiye etmişlerdir. Temiz gezmek, abdestli gezmek iyidir. Yâni, hemen ezan okundu mu, namaz kılabiliriz gibi...

Tabii bir de bulûğa ermiş hanımların ve beylerin gusül abdesti meselesi var. Çocuklar değil de ama yetişkinlerin, erginlerin, ergenlik çağını idrak etmiş olanların gusül abdesti alması meselesi var; bu da çok önemli! Tabii bu çok önemli olduğu için halkımız buna bayağı riâyet eder. Biliyorum, buna karşı dikkat vardır, riâyet vardır.

Ama bir de bu işi boşlayanlar, “Boş ver!” diyenler, “Oldu bir kere...” diyenler; “*Battı balık yan gider.*” gibi, “Zâten ben mahvolmuşum!” filân gibi düşünüp de, bu işe aldırmayanlar; “Artık namaz da kılamıyorum zâten, şöyle de duruversem ne olur, böyle de duruversem ne olur?” diyenler olabiliyor, olabilir. Biz hoca olduğumuz için, bize çeşitli böyle insanların şikâyetleri ulaşıyor, duyuyoruz.

Bu da çok önemli bir husustur. Tabii abdestten daha önemli bir husustur. Meselâ, bir insanın abdesti yokken, babasına bir haber geldi; babası camide, telefon geldi. Kalkıp camiye girip, “Babacığım gel, işte telefon geldi, bir misafirin geldi, evden seni bekliyorlar!” filân diyebilir. O da hemen, yavaşçacık, “Tamam, tesbihlerimi yolda çekerim!” filân diyerek pabuçlarını alır, gelir meselâ.

Yâni, abdesti olmayan bir insan camiye girebilir ama, guslü olmayan bir insan camiye de giremez. Daha başka, daha önemli bir husus oluyor. Bunların ilmihallerden okuyalım!

Zâten çoluk çocuğumuzla, bütün ailelerin çoluk çocuğuyla ilmihali okuması lâzım! İlmihal ne demek?.. Her müslümanın bilmesi gereken bilgilerin toplandığı kitap demek. Yâni, din ilimleri ilmihal kitabının içindekiler kadar değildir. Çok geniştir, çok engindir. Uçsuzdur, bucaksızdır, çok güzeldir, çok tatlıdır...

İlmihal ne demek?.. İlmihal, bir insanın mutlaka bilmesi gereken bilgiler demektir. Her müslümanın kendisine lâzım olan bilgiler demektir. Onları öğrenmesi lâzım! Öğrenmiyor. Abdest ne zaman bozulur? Abdest nasıl alınır, namaz nasıl kılınır? Namaz ne zaman bozulur? Namazda ne zaman yanılma secdesi, sehiv secdesi yapmak lâzım gelir? Hangi vakitte kılmak sevaptır? Kılınış şekli nasıldır?..

Tabii anneler babalar bunları birazcık öğretiyorlar ama, kendilerinin de bilmediği çok şeyler var. İlmihal kitaplarını okumalı, tekrar okumalı, tekrar okumalı, tekrar okumalı!.. Yâni, biz bunu okuduk diye bırakmamalı; konular ezberlensin, bilinsin diye tekrarlamalı!

Hem de tam teşkilatlı, bütün konuları alan bir ilmihal kitabı okunmalı. Bazı ilmihal kitapları bazı konuları almıyorlar.

Almadıkları zaman o konu eksik kalıyor. Başka kitaplardan bakmak lâzım geliyor. Tabii ihtiyaca göre, devre göre gerekmiş, öyle olmuş.

Meselâ, merhum Ömer Nasuhî Hocaefendi Hazretleri'nin, – hani bizim büyüklerimize, hocalarımıza bağlı bir kimseydi o da– çok güzel *Büyük İslâm İlmihali* var. Orada meselâ, evlilik ve boşanmayla ilgili, mirasla ilgili bazı konular yok.

Meselâ, *Ni'metü'l-İslâm* kitabında, onu yazmaya başlamış Mehmed Zihni Efendi, bazı bölümler eksik... Biz neşrederken, bazı bölümleri kendi imzamızla kardeşlerimiz hazırladılar, neşrettik.

Rahmetli Fikri Yavuz Hocaefendi'nin ilmihali kadro bakımından, konuların hepsini ihtiva ediyor; ferâiz dâhil, yâni mirasın taksimi dahil... Onları ihtiva ediyor.

Böyle güzel bir kitabı alıp, baştan sona ailece tekrar tekrar okuyup bilgilenmek lâzım! Bunları bilmediği zaman, önemini vurgulamadığı zaman, üstünde ısrarla durmadığı zaman, çocuklar onlardan cahil yetişir. Cahil yetişince de, kendisini toparlayamadan ömrü gelir geçer de, “Küçükken annem, babam öğretmedi.” diye sorumluluğu da annesinin, babasının üstüne yıkar ileride.

Çünkü birçok kimse öyle diyor;

“—Benim annem, babam beni okutmadı. İşte biz cahil yetiştik.” diyor.

O zaman sen çocuğunu bilgin yetiştir! Kendi eksikliğini düşün. Onları o eksikli şekilde yetiştirmemeye dikkat et. Sen yandın, onlar yanmasın. Sen mahrum kaldın, onlar mahrum kalmasın diye gayret göster.

Demek ki, bu üç şeye çok dikkat edeceğiz. Gerçekten çok mühim! Tabii, Rasûlüllah Efendimiz'in dostu olmak da çok mühim. Rasûlüllah SAS Efendimiz'in düşmanı olmamak da çok önemli. Tabii Rasûlüllah niçin dost oluyor, niçin düşman oluyor? Allah sevdiği için dostum diyor; namaz kılmayan, oruç tutmayan, gusül abdesti almayan kimseyi Allah sevmeyeceği için, o düşmanımdır diyor.

Onun için, bu hususlara kardeşlerimiz dikkat etsinler! Yakınlarını uyarsınlar! Bunlara dikkat edemeyen yakınları varsa, bunun önemini belirtsinler! Bu kelimelerin altını, üstünü çizsinler, vurgulasınlar!

Diyor ki:

“—Bu üç şeyi kim yaparsa, o benim gerçekten velîmdir, evliyâmdır, dostumdur onlar. Kim de ihmal ederse, yapamazsa; osuçlular da benim düşmanımdır, a'dâmdır onlar.” diye belirtiyor Peygamber SAS Efendimiz.

b.Zâlime Destek Olmak

Diğer bir hadis-i şerif, aynı sayfada, kur'a ile açılmış sayfada. Muâz RA'dan, birçok kaynaklar nakletmişler, kaydetmişler. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:²

ثَلَاثٌ مَنْ فَعَلَهُنَّ فَقَدْ أَجْرَمَ مَنْ عَقَدَ لِيَوَاءَ فِي غَيْرِ
حَقٍّ أَوْ عَقَّ وَالِدَيْهِ أَوْ مَشَى مَعَ ظَالِمٍ لِيَنْصُرَهُ فَقَدْ
أَجْرَمَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ
مُنْتَقِمُونَ

(ابن منيعة، و ابن جرير، و ابن ابى حاتم، طب. و ابن مردويه عن معاذ)

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.61, no:112; Taberî, *Tefsir*, c.XX, s.193; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.276, no:1333; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.39, no:43781; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.206, no:11269; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XI, s.447, no:1178.

RE. 263/8 (*Selâsün men fealehünne fekad ecrame*) “Üç şey vardır ki kim bu üç şeyi yaparsa o mücrim sınıfına girer, cürm işlemiş olur.” Neymiş bu üç şeyden birincisi?

(*Men akade livâen fî gayri hakkın*) Birincisi bu... (*Ev akka vâlideyhi*) İkincisi bu... (*Ev meşâ mea zâlimin li-yensurahû*) Üçüncüsü de bu... (*Fekad ecrame. Yekûlu'llâhü teâlâ: Innâ mine'l-mücrimîne müntakımûn.*) *Sadaka'llâhü'l-azîm, el-iyâzü bi'llâh...*

“Üç şey vardır ki, kim bu üç şeyi yaparsa mücrim olur, mücrimler sınıfına girer, cürüm işlemiş insan durumuna düşer, cürüm sahibi bir insan olur.” Nedir bu üç şey ve bunun sonucu ne olur?

1. (*Men akade livâen fî gayri hakkın*) “Kim bir livâyâ haksız yere bağlanırsa...” Birincisi bu.

Livâ, Arapça'da bayrak demek. Bir de bayrak edinip toplanıp, topluca hareket eden zümre, ordu parçası, birlik mânâsına geliyor. Yâni kim böyle bir birliğe intisab eder, katılırsa...” Ama hangi konuda? Haklı bir konuda değil, *fî gayri hakkın*.

Ya da *livâ* sancak mânâsına geliyor. *Akade* de akdetmek, bağlamak demek. Kim bir bayrağı açarsa, bir konuda bayrak açıp da bir işi başlatır, bir işe girişirse ama hangi konuda? (*Fî gayri hakk*) Haksız bir konuda. O zaman ne olur? Bu mücrim olur. Yâni haksız bir iş yapan, bir birliğe katılan, ya da haksız bir konuda kendisi bayrak açıp, baş kaldırıp hareket eden kimse mücrim olur; bu bir...

Tabii haklı olursa, yâni haklı bir konuda önderlik etmek sevap. O haklı yolda arkasından gelenlerin hepsinin sevabını alır.

Haklı konuda, haklı bir taifeye, zümreye, gruba iltihak edip onu kuvvetlendirmek, onlarla beraber hakkı yapmaya çalışmak sevap. Yâni onlar sevap ama, (*fî gayri hakkın*) hak olmayan bir konuda böyle yaparsa, bayrak açarsa, böyle bir zümreye katılırsa...

2. (*Ev akka vâlideyhi*) “Yâhut da anne babasına, ebeveynine isyan ederse, àsî olursa...”

Birincisi, herhalde böyle bir siyâsî isyan gibi oluyor; ikincisi de, ailevî isyan gibi oluyor. Anne babasına àsî olan çocuğa Allah çok büyük cezalar, belâlar veriyor. Anne, baba çok muhteremdir. Annesinin hakkı, babasının hakkı son derece büyüktür.

Anne hakkı daha büyüktür. Onlara riayet etmesi lâzım, elini öpmesi lâzım, işini görmesi lâzım! Emrini tutması lâzım, sözüne uyması lâzım, gönlünü hoş etmeye çalışması lâzım!

Bir şartla, bir istisnâ ile: Anne baba çocuklara doğruyu söylüyorsa...

Eğriyi söylüyorsa, eğriyi tatbik etmesini zorluyorsa, istiyorsa; o zaman olmaz! O zaman hiç kimseye itaat olmaz.

Yâni:³

لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ

حم. طب. ك. وابن خزيمة، وابن جرير عن عمران؛ والحكم بن عمرو، وأبو نعيم، خط. عن أنس؛ طب. عن النواس

RE. 481/9 (*Lâ tâate li-mahlûkin fî ma'siyeti'l-hâlik*) “Allah’a isyan edilme durumu olduğu zaman, Allah’a isyan olduğu zaman, günah işlemek olduğu zaman, Allah’ın emirlerine karşı gelmek olduğu zaman, o zaman hiç bir kimsenin sözünü dinlemek olmaz!” Babasının da sözünü dinlemez, kocasının da sözünü dinlemez, başka kimsenin de sözünü dinlemez.

Çünkü neyi emrediyor? İsyanı emrediyor, günahı emrediyor.

³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.66, no:20672; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.170, no:381; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.II, s.632, no:602; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.55, no:873; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.275; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.145; İmran ibn-i Husayn RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.409, no:3889; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.356, no:1988; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.II, s.383, no:3788; Dâra Kutnî, *İlêl*, c.V, s.155, no:786; İbn-i Abdi'l-Ber, *et-Temhîd*, c.VIII, s.58; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.131, no:1095; Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.132, no:4622; Hz. Ali RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.181, no:3917; Hz. Hüseyin RA'dan. İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.545, no:33717; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.369, no:3647; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîâb*, c.I, s.269; Abdullah ibn-i Huzâfe RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X, s.22; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.II, s.109, no:443; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVI, s.322; Temîm-i Dârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.105, no:14875; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2077, no:3076;

Câmiü'l-Ehâdis, c.XVI, s.427, no:17172.

Meselâ diyor ki:

“—Al şu içkiyi iç bakalım!” veya “Al şu tabancayı filânca kimseyi vur! Ben senin babanım, emrediyorum!”

Kan davası filân çok oluyor bu bizim memlekette. Tabancayı veriyorlar küçük çocuğa, sorumlu değil diye, bülüğ çağına ermemiş diye:

“—Hadi bakalım git, falanca amcayı öldür! Çünkü o bizim aileden falancayı öldürmüştü.”

Günah... Yâni emredilen şey günah. O zaman ne oluyor? Tutmak gerekmiyor. Babası da söylese, daha başka bir kimse de söylese, günah işlenmez! Çünkü Allah, işlemeyin demiş. Allah'ın sözünün karşısına, zıddına başka bir kimsenin söz söylemeye hakkı yoktur. Söylerse de, onu kimsenin dinlemesi doğru olmaz.

O zaman Allah der ki:

“—Ben bir şeyi buyurdum, kulum dinlemedi. Karşıdaki herif bir şey söyledi, onu dinledi!”

Cenâb-ı Hak gazab eder. Rızî gelmez böyle bir duruma. Kendisinin dinlenmemesine, günahı tavsiye edenin dinlenmesine rızî gelmez.

Onun için anne, babasına asi olan da mücrim olur, cürüm işlemiş olur. Bayrak açan veya böyle bir haksız işi yapmaya toplanmış bir şeye katılan kimse de, aynı duruma gelir.

3. (*Ev meşâ mea zâlimin li-yensurahû*) “Yahut da yardım etmek kasdıyla, bir zâlimin yanında yer alan, onunla beraber gezen, tozan, yürüyen kimse de mücrim olur.”

Zàlim ne demek?.. Hakkı yapmayan, haksızlık yapan kimse demek... Zulüm işleyen kimse demek... Yâni, başkandır, reistir, çete başkanıdır, mafya başkanıdır, zàlimdir... Yol kesiyor, hırsızlık yapıyor, ötekiler de çetenin üyesi, onlara yardımcı oluyor. Daha büyük bir şey düşünelim, daha geniş çapta düşünelim, daha küçük çapta düşünelim... Yâni bir zàlime yardım etmek için onun yanında yürüyen kimse de cürüm işlemiş olur.

O halde bu cürüm işleyenlerin durumu ne olacak? Cürüm işlemiş tamam bunlar, sonucu ne olacak ona bakalım. Hadis-i şerifte: (*Fekad ecrame*) “Böyle yapanların hepsi mücrim olmuş olur. (*Yekùlu’llàhü teâlâ*) Allah-u Teâlâ da Kur’an-ı Kerim’inde bir ayet-i kerimede buyuruyor ya:

إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ

(السجدة: ٢٢)

(*Innâ mine’l-mücrimîne müntakimûn.*) “Ben Azîmü’ş-şân mücrimlerden intikam alacağım, intikam alıcıyım!” Azamet sîgasıyla, cemî sîgasıyla azamet ifade etmek için: “Biz mücrimlerden intikam alıcıyız.” (Secde, 32/22) buyruluyor. Arapça ifade, azamet sîgası çoğulla olur. Türkçe’de tekille olur:

“—Ben azamet sahibi, izzet celâl sahibi, âlemlerin Rabbi, Mevlânız, mücrimlerden intikam alıcıyım, alacağım!”

Tabii ism-i fâil sîgası böyle isim cümlesinde haber olarak gelince, istikbâl mânâsı ifade ediyor. Ahirette alacak, veyahut zulümden bir müddet sonra alacak. Ya yakında, ya uzak bir zamanda... Ya *âcilen*, *elif*'li olarak, *medli elif*'li olarak, uzak bir zamanda; ya da *âcilen*, *ayn*'li olarak, acele olarak. Ya birden alır. Kısa bir zaman sonra hemen tepeler zâlimi, mücrimi. Ya da biraz mühlet geçer filân. Cenâb-ı Mevlâ unutmaz. Kul yaptığı cürmü unuttur. Başına birden bir belâ gelir, neden olduğunu anlayamaz. Halbuki o işlediği cürümden dolaydır.

Allah mücrimlerden intikam alıcıdır. Onun için mücrim durumuna düşmemek lâzım. Zâlimi desteklememek lâzım! Ana babaya âsî olmamak lâzım! Haksız bir konuda bayrak açmamak lâzım, haksız bir iş yapmamak lâzım! Haksız iş yapanlara katılmamak lâzım!..

c.Allah'a Güvenene Allah Yardım Eder

Üçüncü hadis-i şerifi okuyarak, bu haftaki sohbetimizi tamamlayalım bu sayfadan. Daha önceden bu sayfalar açılmış, bazı hadis-i şerifleri okumuştuk.

Okunmayan üç tanesini seçiyoruz bu sayfadan:⁴

---

⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.151, no:4918; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.318, no:21402; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.332, no:6777; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.85, no:2460; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.IV, s.472, no:7335; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.1241, no:43223; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.322, no:1029; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XI, s.446, no:11177.

ثَلَاثٌ مَنْ فَعَلَهُنَّ ثِقَةً بِاللَّهِ وَاحْتِسَابًا كَانَ حَقًّا
عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يُعِينَهُ وَأَنْ يُبَارِكَ لَهُ مِنْ سَعْيِهِ
فِي فَكَاكِ رَقَبَةٍ ثِقَةً بِاللَّهِ وَاحْتِسَابًا كَانَ حَقًّا عَلَى
اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يُعِينَهُ وَأَنْ يُبَارِكَ لَهُ وَمَنْ تَزَوَّجَ
ثِقَةً بِاللَّهِ وَاحْتِسَابًا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ
يُعِينَهُ وَأَنْ يُبَارِكَ لَهُ وَمَنْ أَحْيَا أَرْضًا مَيْتَةً ثِقَةً
بِاللَّهِ وَاحْتِسَابًا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يُعِينَهُ
وَأَنْ يُبَارِكَ لَهُ

(طس. ق. خط. عن جابر)

RE. 263/3 (*Selâsün men fealehünne sikaten bi'llâhi va'htisaben, kâne hakkân ale'llâhi teâlâ en yuînehû, ve en yübârike lehû*) “Üç şey vardır ki, kim bunları Allah’a güvenerek, dayanarak, sevabını Allah’tan umarak, bekleyerek yaparsa, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin ona yardım etmesi muhakkak olur, vacib olur, gerçekten olur ve ona o işi mübarek kılar, bereketli kılar.”

Bu üç güzel şey neymiş:

1. (*Men seâ fî fekâki rakabetin. sikaten bi'llâhi va'htisâben, kâne hakkân ale'llâhi teâlâ en yuînehû, ve en yübârike lehû*) “Kim bir kölenin köleliğini kaldırmak, onu kölelikten kurtarmak için gayrete gelirse, çalışırsa...”

Neden yapıyor bunu? (*Sikaten bi'llâh*) “Allah’a dayanarak, güvenerek, sevabını Allah’tan bekleyerek; şu fakir, şu zayıf, şu esir müslüman esâretten kurtulsun. Bak kendisinin gücü yetmiyor, esir şunu kurtarayım diye esâretten kurtarmağa, Allah rızasını düşünerek, sevabını Allah’tan bekleyerek, Allah’a dayanarak koşturursa Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin ona yardım etmesi ve bu işi ona mübarek kılması vacib olur. Muhakkak Allah ona yardım eder ve bereketler ihsân eder.” Bu bir...

Tabii bu devirde kölelik azaldı, şekil değiştirdi. Ama zaman zaman da oluyor. Harplerde öbür tarafa esir düşüyor. Oradan kurtulması için beri tarafın çalışması gerekiyor. Harp darp de eksik olmuyor dünyada.

Bakıyorsunuz Orta Amerika’da, bakıyorsunuz Balkanlar’da, bakıyorsunuz Kafkaslarda, bakıyorsunuz Asya’nın şurasında burasında, Afrika’nın ortasında Kongo’da vs. derken gene harpler her yerde olabiliyor.

Ben bu Avustralya taraflarına geldiğim zaman, tabii biraz kitaplar aldım. Bu bölgede, nerelerde ne kadar müslüman var diye, onları okuyorum. Temenni de ediyorum, inşâallah onları tercüme ederim, Türkçe’ye kazandırırız. Türkiye’deki kardeşlerim buralardaki halleri bilirler.

Meselâ, ben hiç bilmiyordum; Vietnam savaşları oldu, bitti, Vietnam’da müslüman olduğunu bilmiyordum. Meğer oralarda müslümanlar varmış. Vietnam’da, daha başka yerlerde,

oralardaki ülkelerde çok müslümanlar varmış, haberimiz yok. Dünyadaki müslümanlar ne durumdadır, nerededir. O harb olduğu zaman orda müslüman olduğunu bilseydik, acaba müslümanlar ne oluyor diye, ne haldeler diye, tabii biraz daha gayret ederdik.

Şimdi de görüyorsunuz, nice nice olaylar, Arnavut müslümanlar, Kosova'dakiler, Makedonya'dakiler, Balkanlar'daki müslümanların acı durumları... Görüyorsunuz.

Demek ki köleyi kurtarmağa çalışmak, yâni böyle bir durumda olan müslümana yardımcı olmak çok faydalı, çok hayırlı bir iş oluyor. Bir...

2. (*Ve men tezevvece, sikaten bi'llâhi va'htisâben, kâne hakkân ale'llâhi teâlâ en yu'nehû, ve en yübârike lehû*) “Kim Allah'a güvenerek, sevabını, mükâfatını Allah'tan bekleyerek evlenirse, Allah'ın üzerine vacib olur o kula yardım etmek... Ona bu hususu mübârek, bereketli, hayırlı kılmak Allah'ın üzerine vacib olur.” Yâni: “Allah muhakkak ona yardımcı olur ve muhakkak ona bu konuda nice nice hayırlar, bereketler ihsân eder.”

Görüyorsunuz, müslüman evliliği neden yapıyormuş, Peygamber Efendimiz'in bu hadis-i şerifinden anlayalım. Herkes anlasın. Biz biliyoruz zâten... (*Men tezevvece sikaten bi'llâh*) Allah'a dayanarak evleniyor. Yâni neden?..

“—İşte acaba geçinebilir miyim, geçinemez miyim? Yok, biraz bu maaşla yuva geçindirilmez, evlenmeyeyim...” filân demek yok. Allah’a dayanacak, güvenecek; (*va’htisâben*) ve sevabını Allah’tan bekleyecek.

“—Evlilik sevap mıdır Hocam?..”

Evet, çok sevaptır. Evlilik kendisi çok sevaptır. Evlilik ilişkileri sevaptır. Evli insanın ibadetlerinin sevabı kat kat fazladır. Evlilik, insanın dininin yarısını kurtaran çok önemli bir iştir. Kim bunu, “Madem böyle sevaplıymış!” diye Allah’a güvenerek, sevabını umarak yaparsa; Allah ona yardımcı olur ve ona bereketler ihsan eder. Evliliği, yuvası hayırlı, bereketli olur. İşi rast gider.

3. (*Ve men ahyâ ardan meyteten, sikaten bi’llâhi va’htisâben, kâne hakkân ale’llâhi teâlâ en yuinehû, ve yübârike lehû.*)

Efendimiz, görüyorsunuz, aynı cümleyi tekrar tekrar söylüyor ki, üzerinde durulduğu için, o kesin olarak zihinlere nakşolsun, iyice hatırdâ kalsın diye.

“—Kim bir işlenmemiş araziyi...” Ölü arazi demek, yâni. “Sahipsiz, işlenmemiş boş araziyi alır, çevirir, işler, ihyâ eder.” İhyâsı nasıl olur öyle arazinin?.. Bitki dikerek, sebze veya meyve, çiçek veya ağaç dikerek... O zaman bitki arzı, yâni toprağı, tarlayı canlandırmış olur. “Kim böyle bir canlandırma yaparsa... Ne sebeple? Allah’a güvenerek ve sevabını

Allah'tan bekleyerek... O zaman Allah-u Teâlâ Hazretleri ona yardımcı olur ve ona bereket ihsân eder.”

Tabii sadece bu konuda mı yardımcı olur? Sadece bu konuda mı bereket ihsân eder? Hayır. Öyle bir şey denmiyor. Geniş... Yâni, “Böyle yapan bir insana Allah hayırları fetheder, yardımcı olur, bereketleri bahşeder, ihsan eder.” demek yâni.

Tabii, şimdi her yerin sahibi var. Ya hazine arazisi oluyor, ya kişinin mülkü oluyor. Kendi bildiğine gidip de bir yeri evirip çevirip, orada bir şey yapmak olmuyor. Müsaadeli oluyor. Ama tabii eski devirde, Peygamber SAS Efendimiz'in söylediği zamanda, durum tam böyle değildi. Arazi boştu. Birisi gidip boş bir yeri çevirdiği zaman, kimse bir şey demezdi. Orasını ihyâ ettiği zaman, o arazi onun olurdu.

Şimdi de, Anadolu'muzu düşünelim meselâ, kendi ülkemizi, Trakya'mızı, Anadolu'muzu... Nice ağaçsız, işlenmemiş yerler var. Bunları işlersek, bunların işlenmesi için çalışırsak... Meselâ, Harran ovasına —baraj demeyelim— bend yapıldı, bendler yapıldı nehirlerin üzerine...

Oradan —kanal demeyelim— arklar açıldı, oralara sular gitti, nice nice bereketler geldi. Yâni kullanılmayan ova, uçsuz bucaksız ova...

“—Kullanamıyoruz hocam! Ne yapalım, su yok ki, ne yapalım, uçsuz, bucaksız dümdüz yer!” filân denilen kısımlar, şimdi hem kıymetlendi, hem de dış ülkelerin gözü de oralarda:

“—Aman bu bereketli ova, bir oyun etsek de bizim elimize geçse de; bilmem şu kadar mahsül alınıyor; yılda bir defa, iki defa, üç defa topraktan mahsül alınabiliyor. Bereket fıskırıyor, güneş var...” diyorlar.

Toprak yirmi metre, otuz metre aşağıya kadar toprak. Yâni, dünyanın başka bir yerinde pek görülen bir şey değil. Biraz kazdın mı, altından hemen taş çıkar, bitki aşağıya doğru büyüyemez. Bitmez, tükenmez bir nimet...

Tabii Anadolu'nun başka yerleri de var. Sonra anadan babadan insanlara kalmış araziler var. Bakmıyorlar, değerlendirmiyorlar.

Allah yaşıyorsa selâmet versin, öldüyse garîk-ı rahmet eylesin; bizim çok değerli bir hâkim dostumuz vardı. Hâkim kendisi, yâni mahkemede suçluyu, davacıyı dinliyor, hüküm veriyor, meşgul insan. Ama mütedeyyin... Hem de ehl-i tarik idi, derviş... O, çok çalışkan bir kimseydi.

“—Hocam, ben filânca kasabadayken, şehirdeyken evimin önünde şöyle beş metre boyunda, şu kadar enli küçücük bir bahçe vardı. Halka çalışınca neler olur göstermek için, oraya domates ekdim, sebze ekdim,

fasulye... bilmem ne, vs. Derken oradan ne kadar mahsül aldık.” diye böyle anlatıyordu.

Allah lütfuna erdirsin. Çalışkan insan tabii...

Peki, toprakla uğraşınca ne olur bir hâkim bey?.. Tabii sabahtan akşama kadar dosyalarla, ifadelerle, takır tukur kâtibin daktilo sesleriyle yorulmuş olan zihni; toprakla, çiçekle, bitkiyle uğraşınca açılır açık havada... Bedenî yorgunluk, zihnî yorgunluğun dinlenmesine de yardımcı olur.

Ayrıca toprakla uğraşmak, işte kazmak vs. vücudun, yâni masada oturmaktan tembelleşmiş vücudun çalışmasına da sebep olur. Yâni, nereden baksan güzel! Bir de insanın kendi ektiği, küçücük de olsa bahçesinden kendi mahsulü:

“—Şu domates benim, bu fasulye bizim şeylerden topladığımız yemek, aman ne kadar güzel!..”
İnsanın hoşuna gidiyor. Yâni böyle arzı ihyâ etmek, yâni bir toprak parçasını ihyâ etmek derken bunlar da olabilir.

Çok boş duruyoruz, çok boş vakit geçiriyoruz. Kahvelerde vakit geçiyor, sigara dumanları arasında sıhhatler bozuluyor. Halbuki bahçede çalışsa, o da faydalı bir şey... Burada bakıyorum, bu Avustralyalılar, işten geldiler mi hemen soyunuyorlar; atletle, kısa bir şey giyiyorlar ayaklarına... Hemen çim kesme makinesini eline alıyor, çapayı eline alıyor, bahçesinin çimlerini tıraşlıyor. Güzelce, yemyeşil, her taraf çimen... Bitkileri ayıklıyor, yabancı otları filân...

Bir yeri gördüm, şöyle genişçe bir arazi... Adam kendisi, genç bir adam, dikkatimi çekti. Bir makina tarzında sürme makinası var. Herhalde motorla bir şey dönüyor. Bu da sadece arkasından, saplarından tutuyor, böyle toprağı sürüyor. İlk defa gördüm. Yâni, böyle önünden hayvan çekmeden, traktör çekmeden elle böyle sevk edilen toprak kazma makinesi. Çok güzel bahçe yapmış. Muntazam, sıra sıra bitkileri, sebzeleri dikmiş. Böyle uzaktan baktık, hayran kaldık. Hoş bir sahneydi.

Demek ki arzı ihyâ etmek, yâni toprağı canlandırmak, bitki dikmek de sevaptır. Bir insan bitki dikti mi, o bitki yaşadıkça Allah ona sevap verir. Ağaç dikti mi, sevap verir. O ağacın gölgesinden, odunundan, meyvesinden, yaprağından istifade edildikçe sevap olur. Onun için, bu gibi çalışmalara yönelmeliyiz. Kahvede durmaktansa, boş vakit geçirmektense, bu gibi çalışmalarla faydalı bir şeyler yapmalıyız.

Allah-u Teâlâ Hazretleri ömrümüzü, hayırlı, bereketli geçirmeyi nasib eylesin... Her işimizi Allah'ın rızasına uygun yapmaya muvaffak eylesin... Peygamber Efendimiz'in dostu olmayı nasib etsin, dostluğunu kazanmayı nasib etsin; düşmanı olmaktan cümlemizi korusun...

Böyle zâlime yardım etmemeyi, ana babaya âsî olmamayı, haksız bir şey için bayrak açmamayı, haksız kimselerin arasına katılmamayı nasib eylesin...

Dinimizin inceliklerini öğrenmeyi, Kur'an-ı Kerim yolunda, sünnet-i seniyye-yi Nebeviyye yolunda yürümeyi nasib eylesin, cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Hem dünyada, hem ahirette aziz ve bahtiyar eylesin...

Sevgili ve muhterem Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyenleri, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!*..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

07. 05. 1999 - AVUSTRALYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

